

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Методичні рекомендації
до виконання самостійної роботи
для здобувачів вищої освіти спеціальності
076 «Підприємництво та торгівля»
денної та заочної форм навчання

Київ 2024

УДК 339

В84

Укладачі: О.П. Юдічева, канд. техн. наук, доцент;
А.А. Самойленко, канд. техн. наук, доцент

Рецензент Н.П. Ляліна, д-р техн. наук, професор

Відповідальний за випуск П.В. Захарченко, канд. техн. наук,
професор

*Затверджено на засіданні кафедри товарознавства та
комерційної діяльності в будівництві, протокол № 3 від 20 вересня
2024 року.*

В авторській редакції.

Вступ до спеціальності : методичні рекомендації до
В84 виконання самостійної роботи / уклад. : О.П. Юдічева, А.А.
Самойленко. —
Київ : КНУБА, 2024. – 20 с.

Наведено методичні рекомендації до виконання самостійної
роботи з кожної, передбаченої навчальним планом, теми.

Призначено для здобувачів вищої освіти спеціальності
076 «Підприємництво та торгівля» денної та заочної форм навчання.

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Тема 1. Вища освіта України і європейський освітній простір. Стандарти вищої освіти України.....	6
Тема 2. Студентське самоврядування як невід’ємна складова демократизації вищої школи.....	9
Тема 3. Функціонально-організаційна структура та соціально-культурна інфраструктура університету.....	10
Тема 4. Бібліотека КНУБА та правила користування її фондами. Інноваційні інформаційні ресурси і технології обслуговування.....	12
Тема 5. Особливості підготовки фахівців за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» ОПП «Товарознавство та комерційна діяльність».....	14
Тема 6. Основні форми і методи організації навчального процесу в університеті.....	16
Список літератури.....	19

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Самостійна робота – це форма організації освітнього процесу, що передбачає навчальну, дослідну та творчу роботу, яку здобувач вищої освіти виконує самостійно у вільний від занять (за розкладом) час за завданням і під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота є важливим складником у засвоєнні програмних результатів навчання поряд з аудиторною роботою. Вона є основою підготовки здобувача як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтересу до творчої роботи, здатність вирішувати науково-теоретичні та практичні завдання. Самостійну роботу здобувач вищої освіти може виконувати у бібліотеці університету, навчально-наукових лабораторіях, комп'ютерних класах тощо, а також в домашніх умовах. Виконання самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги викладача. Графіки індивідуальних консультацій науково-педагогічними працівниками розміщені на кафедрі. *Мета освітньої компоненти «Вступ до спеціальності»:* формування ґрунтовних знань з основних положень законодавчих актів і нормативних документів в галузі вищої освіти України і освітньої діяльності університетів; особливостей підготовки здобувачів за спеціальностями і освітньо-професійними програмами відповідно до сучасних інтеграційних процесів у світовій і європейській освіті. Цілі самостійної навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти під час вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності»:

- засвоєння теоретичних знань;
- формування загально-навчальних умінь і навичок;
- формування мотивації до самоосвіти впродовж професійної діяльності;
- розвиток пізнавальних інтересів і здібностей;
- розвиток критичного мислення;
- розвиток морально-вольових якостей особистості;
- формування вмій самоорганізації власної життєдіяльності, її самоаналізу і самооцінки тощо;
- формування готовності до професійної діяльності в умовах високої конкуренції, що потребує постійної самоосвіти та підвищення

професіоналізму.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької та торговельної діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких та торговельних структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності	
ЗК 8	Здатність виявляти ініціативу та підприємливість
ЗК 10	Здатність діяти відповідально та свідомо
ЗК 11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
Фахові компетентності	
ФК 6	Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької та торговельної діяльності
ФК 7	Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких та торговельних структур

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПР 7	Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати
ПР 9	Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави

Форма контролю самостійної роботи передбачає співбесіду з питань, винесених для засвоєння за кожною темою. Результати співбесіди будуть враховані під час виставлення заліку.

Виконання завдань із самостійної роботи обов'язкові для кожного здобувача вищої освіти.

ТЕМА 1. ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ І ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР. СТАНДАРТИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Під час вивчення цієї теми треба усвідомити, що українська система вищої освіти має давню історію становлення та розвитку, завдяки власній фундаментальності вважається однією з найкращих у світі. Діяльність перших закладів вищої освіти в Україні сягає початку XVII століття, вища школа того часу здобула міжнародного визнання, що сприяло залученню студентів з усього слов'янського світу. Досвідчені викладачі та професори, велике розмаїття спеціальностей, європейські стандарти якості залишаються основними причинами популярності вищої освіти України серед іноземних студентів і сьогодні. У травні 2005 року Україна приєдналася до Болонського процесу, який позитивно впливає на інтеграцію української освіти в єдиний європейський освітній простір. Запам'ятайте – в Україні підготовка фахівців здійснюється за освітніми програмами на таких рівнях вищої освіти:

- початковий (короткий цикл навчання);
- перший (бакалаврський);
- другий (магістерський) рівень;
- третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий).

Документ про вищу освіту (науковий ступінь) видається особі, яка успішно виконала відповідну освітню (наукову) програму та пройшла атестацію. Встановлюються такі види документів про вищу освіту за відповідними ступенями:

- а) диплом молодшого бакалавра;
- б) диплом бакалавра;
- в) диплом магістра
- г) диплом доктора філософії/доктора мистецтва

Рекомендована література до теми: [1–3; 5–6].

**Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються
в результаті засвоєння теми**

Код	Програмні результати
ПР 9	Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави

Для повного засвоєння матеріалу теми виконайте завдання:

1. Вивчіть теоретичний матеріал.
2. Складіть конспект за таким планом:
 - 2.1. Болонський процес в Україні.
 - 2.2. Структура вищої освіти в Україні
 - 2.3. Стратегії розвитку вищої освіти.
3. Індивідуальне завдання – написати реферат за визначеною викладачем темою.
4. Виконати тести:
 1. Укажіть на правильні назви освітніх рівнів вищої освіти в Україні:
 - а) початковий, перший, другий;
 - б) початковий, перший, другий; третій;
 - в) перший, другий; третій;
 - г) перший, другий.
 2. Яка кількість годин у 2 кредитах Європейської кредитно-трансферної накопичувальної системи (ЄКТС)?
 - а) 30;
 - б) 90;
 - в) 60;
 - г) 35.
 3. Який тип Закладу вищої освіти (ЗВО) може бути структурним підрозділом університету?
 - а) академія;
 - б) інститут;
 - в) творчий центр;
 - г) коледж.
 4. Укажіть на основні види навчальних занять в університеті:
 - а) підсумковий контроль;
 - б) самостійна робота;

- в) лекція, практичне заняття;
 - г) практична підготовка.
5. До якої форми здобуття вищої освіти належать очна і заочна форми?
- а) дуальної;
 - б) формальної;
 - в) інформальної;
 - г) інституційної.
6. Яку кількість кредитів має освітньо-професійна програма (ОПП) для першого рівня вищої освіти?
- а) 180–240;
 - б) 120;
 - в) 90–120;
 - г) 30–60.
7. Укажіть на принцип вищої освіти в Україні:
- а) проводити навчання щорічно у 2 семестри;
 - б) обов'язкові зимові канікули;
 - в) сприяти сталому розвитку суспільства;
 - г) не більше 5 екзаменів на сесії.
8. Укажіть на найбільш повний перелік ступенів вищої освіти в Україні:
- а) бакалавр, магістр;
 - б) молодший бакалавр, бакалавр, магістр, доктор філософії;
 - в) молодший бакалавр; магістр, доктор філософії;
 - г) магістр, доктор філософії; доктор наук.

Запитання для самоперевірки

1. У чому полягає сутність державної політики у сфері вищої освіти в Україні?
2. Які ви знаєте напрями інноваційного розвитку ЗВО України в контексті підвищення конкурентоспроможності?
3. Що являє собою «університет третього віку»?
4. Перелічіть основні засади Болонської декларації?
5. Розкрийте сутність інклюзивної освіти.
6. Які підходи до дуальної форми здобуття вищої освіти використовуються в Україні?
7. Яка відмінність між неформальною та інформальною освітою?

ТЕМА 2. СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Під час вивчення цієї теми потрібно усвідомити, що студентське самоврядування – це право і можливість здобувачів вищої освіти вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні закладом вищої освіти.

Усі здобувачі вищої освіти, які навчаються у закладі вищої освіти, мають рівні права та можуть обиратися та бути обраними в робочі, дорадчі, виборні та інші органи студентського самоврядування. Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів здобувачів та їхню участь в управлінні закладом вищої освіти. Студентське самоврядування здійснюється здобувачами безпосередньо і через органи студентського самоврядування, які обираються шляхом прямого таємного голосування здобувачів.

Органи студентського самоврядування діють на принципах:

- а) добровільності, колегіальності, відкритості;
- б) виборності та звітності органів студентського самоврядування;
- в) рівності права здобувачів вищої освіти на участь у студентському самоврядуванні;
- г) незалежності від впливу політичних партій та релігійних організацій (крім вищих духовних навчальних закладів).

Рекомендована література до теми: [1–3].

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння теми

Код	Програмні результати
ПР 9	Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави

Для повного засвоєння матеріалу теми виконайте завдання:

1. Вивчіть теоретичний матеріал.
2. Складіть конспект за таким планом:
 - 2.1. Історія розвитку студентського самоврядування.
 - 2.2. Роль студентського самоврядування в Україні.
 - 2.3. Правовий статус органів студентського самоврядування.

3. Індивідуальні завдання:

а) використовуючи джерела літератури, порівняйте права органів студентського самоврядування у різних країнах світу;

Права органів студентського самоврядування		
Україна	Німеччина	США

б) опишіть (у довільній формі) психологічні особливості лідерів студентського самоврядування.

Запитання для самоперевірки

1. Що являють собою органи студентського самоврядування?
2. Яка основна функція органів студентського самоврядування?
3. Які права мають органи студентського самоврядування в університеті?
4. Які права і обов'язки у Голови студентської ради?
5. Роль студентського самоврядування в донесенні принципів академічної доброчесності до здобувачів.
6. Завдання студентського самоврядування щодо соціального захисту здобувачів в університеті.

ТЕМА 3. ФУНКЦІОНАЛЬНО-ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНА ІНФРАСТРУКТУРА УНІВЕРСИТЕТУ

Під час вивчення цієї теми необхідно уявити, що організаційна структура – це сукупність певних ланок і впорядкованих потоків ресурсів чи інформації у конкретній системі, а також органів управління та їх певний взаємозв'язок, які забезпечують досягнення стратегічних цілей організації чи підприємства. Структура має тісні зв'язки з її елементами: ланками управління на кожному рівні, цілями, функціями, процесом управління, чисельним і професійно-кваліфікаційним складом працівників, ступенем централізації і децентралізації функцій управління, інформаційними зв'язками. В рамках організаційної структури відбувається рух потоків інформації і прийняття управлінських рішень, у чому беруть участь керівники всіх рівнів, категорій і професійної спеціалізації.

Побудова організаційних структур відбувається поетапно. На першому етапі – ініціювання – відбувається постановка завдань організації, визначаються способи їх вирішення та проектується система комунікацій. На другому етапі – координації – визначаються необхідні види діяльності, визначається склад виконавців, створюються системи мотивації. На третьому етапі – управління – здійснюється делегування повноважень та забезпечується їх виконання. Розробляючи організаційну структуру, рекомендують дотримуватись таких основних вимог:

а) адаптивність, тобто здатність організаційної структури пристосовуватись до змін, що відбуваються у зовнішньому середовищі;

б) перспективність, тобто вирішення стратегічних завдань, пов'язаних з майбутнім розвитком організації, а не лише оперативних;

в) спеціалізація, тобто функціональна замкненість структурних підрозділів, конкретизація сфери діяльності кожної ланки управління;

г) узгодженість інтересів між усіма ланками управління;

д) ефективність. Через організаційну структуру повинні підвищуватись процеси управління, продуктивність праці працівників, витрати на утримання органів управління повинні відповідати можливостям організації;

е) простота, тобто легкість для розуміння працівником та пристосування до даної форми управління;

є) еластичність, тобто здатність до розвитку, яка обумовлена зміною зовнішніх умов, появою інновацій тощо.

Соціально-культурна інфраструктура університету, зазвичай, досить розвинена. До неї належать: профспілковий комітет викладачів та співробітників, профспілковий комітет студентів, приймальня освітянського омбудсмена та психолога, студентський клуб, спортивний зал або спортивний комплекс, музей вищого навчального закладу, бібліотека, кав'ярня, їдальня. Профспілкові комітети як викладачів, так і студентів вирішують соціальні проблеми, надають у разі необхідності відповідну допомогу, стоять на захисті прав тих, хто працює та навчається.

Рекомендована література до теми: [1–2; 5–6].

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння теми

Код	Програмні результати
ПР 9	Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені

необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави

Для повного засвоєння матеріалу теми виконайте завдання:

1. Вивчіть теоретичний матеріал.
2. Складіть конспект за таким планом:
 - 2.1. Принципи побудови організаційної структури.
 - 2.2. Типи організаційних структур.
 - 2.3. Особливості соціально-культурної інфраструктури закладу вищої освіти.
3. Індивідуальні завдання:
 - а) використовуючи інформацію, наведену на сайті КНУБА, зарисуйте у робочому зошиті організаційну систему ЗВО;
 - б) наведіть детальний опис зазначених в нижченаведеній таблиці об'єктів соціально-культурної інфраструктури КНУБА.

Об'єкти	Опис
Центр культури та дозвілля	
Музей КНУБА	
Їдальня	
Спорткомплекс	
Офіс освітянського омбудсмена	
Кабінет практичного психолога	

Запитання для самоперевірки

1. Що являє собою лінійна організаційна структура?
2. Переваги і недоліки функціональної організаційної структури.
3. Яка організаційна структура в КНУБА?
4. Які послуги надає профспілкова організації студентів, аспірантів і докторантів в КНУБА?
5. Як соціальна інфраструктура впливає на суспільні процеси?
6. Що входить до обов'язків освітянського омбудсмена в КНУБА?

ТЕМА 4. БІБЛІОТЕКА КНУБА ТА ПРАВИЛА КОРИСТУВАННЯ ЇЇ ФОНДАМИ. ІННОВАЦІЙНІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ І ТЕХНОЛОГІЇ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Під час вивчення теми треба запам'ятати, що бібліотека – це інформаційний, культурний, освітній заклад (установа, організація) або

структурний підрозділ, що має упорядкований фонд документів, доступ до інших джерел інформації та головним завданням якого є забезпечення інформаційних, науково-дослідних, освітніх, культурних та інших потреб користувачів бібліотеки. Для бібліотек споруджуються спеціальні приміщення. До складу сучасної бібліотечної споруди, входять:

- а) книгосховище, що має систему стелажів, спеціальний транспорт, опалення і вентиляцію;
- б) читальні зали (загальні та спеціалізовані);
- в) приміщення для бібліотечного обслуговування (абонемент, каталог, виставка).

Бібліотечний каталог – сукупність розміщених за певними правилами бібліографічних записів на документи, що розкривають склад і зміст фонду бібліотеки або інформаційного центру. Старі бібліотечні каталоги створювалися на паперових карточках, які розміщувалися у дерев'яних скриньках. Сучасні каталоги формуються за допомогою комп'ютерів на електронних носіях.

Каталоги складаються з карток, що містять відомості про книги, журнали й інші друковані матеріали. Залежно від способу групування карток каталоги бувають абеткові, систематичні, предметні.

Рекомендована література до теми: [5–6].

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння теми

Код	Програмні результати
ПР 9	Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави

Для повного засвоєння матеріалу теми виконайте завдання:

1. Вивчіть теоретичний матеріал.
2. Складіть конспект за таким планом:
 - 2.1. Соціокультурна діяльність бібліотеки.
 - 2.2. Абетковий, систематичний, предметний і електронний каталоги.
 - 2.3. Бібліотечний репозитарій.
3. Індивідуальні завдання:

а) використовуючи інформацію, наведену в джерелах літератури, опишіть бібліотечні інновації;

Напрямок	Інновації
Організація бібліотечного простору	
Реклама бібліотеки і послуг	
Соціокультурна діяльність	
Методична робота	

б) у довільній формі опишіть, якою, на ваш погляд, має бути сучасна бібліотека.

Запитання для самоперевірки

1. Що являє собою електронна бібліотека?
2. Охарактеризуйте нові моделі бібліотечного простору?
3. Інноваційні форми роботи в бібліотеці.
4. Як працює репозитарій КНУБА?
5. Традиційні каталоги наукових бібліотек.
6. Особливості електронного каталогу бібліотеки.

ТЕМА 5. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 076 «ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ» ОПП «ТОВАРОЗНАВСТВО ТА КОМЕРЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Під час вивчення цієї теми треба з'ясувати, що освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їхнього вивчення, кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, потрібних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), які повинен опанувати здобувач відповідного ступеня вищої освіти. Загальне поняття «компетентність» означає здатність людини ефективно діяти в професійній та/або особистісній сферах життя. Структурно компетентності визначаються як комбінація знань, навичок та комунікацій, де:

а) знання складається з фактів і цифр, концепцій, ідей та теорій, які вже встановлені та підтримують розуміння певної сфери або предмета;

б) навички визначаються як здатність та спроможність виконувати процеси та використовувати наявні знання для досягнення результатів;

в) комунікації описують диспозиції сприйняття і налаштованості щодо ідей, людини або ситуації й спонукають до відповідних реакцій або дій.

Компетентність може бути інтегральна, загальна і фахова.

Випускники ОПП «Товарознавство та комерційна діяльність» спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» здатні виконувати професійну роботу в різних підрозділах підприємств та організацій усіх форм власності та організаційно-правових форм (комерційні, некомерційні, державні, муніципальні тощо) як керівники структурних підрозділів або виконавців різноманітних служб апарату управління; в органах державного та місцевого самоврядування; на підприємствах малого та середнього бізнесу, що створені за власною ініціативою; в науково-дослідницьких організаціях, пов'язаних з вирішенням управлінських проблем. Випускник придатний до працевлаштування на посади: завідувач складу, завідувач відділу, директор (керівник) малої торговельної фірми, керуючий магазином, інспектор з контролю якості продукції, технік-інспектор, агент комерційний, агент торговельний, комівояжер, представник торговельний, товарознавець-комерсант, торговельний брокер (маклер), експедитор, організатор збуту, організатор постачання.

Рекомендована література до теми: [1–2; 4–6].

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння теми

Код	Програмні результати
ПР 7	Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати
ПР 9	Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави

Для повного засвоєння матеріалу теми виконайте завдання:

1. Вивчіть теоретичний матеріал.
2. Складіть конспект за таким планом:

- 2.1. Вимоги до освітньої програми.
- 2.2. Акредитація освітньої програми.
- 2.3. Освітні компоненти.
3. Індивідуальні завдання:

а) проаналізуйте джерела літератури і запишіть ключові відмінності між поняттями «компетентність» і «компетенція»:

Сутність понять	
Компетентність	Компетенція

б) проаналізуйте джерела літератури і запишіть відмінність між поняттями «знання», «уміння», «навички». Наведіть приклади:

Сутність понять		
знання	уміння	навички

Запитання для самоперевірки

1. У чому відмінність між «освітньою програмою» і «освітньо-професійною програмою»?
2. Які розділи входять до освітньо-професійної програми?
3. Назвіть основні програмні результати навчання за ОПП «Товарознавство та комерційна діяльність».
4. Види компетентностей.
5. Що являє собою комунікативна компетентність?
6. Як ви розумієте поняття «емоційна компетентність»?

ТЕМА 6. ОСНОВНІ ФОРМИ І МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УНІВЕРСИТЕТІ

Під час вивчення матеріалу з теми зверніть увагу на те, що форми організації навчання характеризують зовнішній аспект процесу оволодіння знаннями: кількість студентів, місце і тривалість навчання, особливості спілкування викладача і студента. Таким чином, форма навчання відображає зовнішні, організаційні особливості педагогічного процесу. У ЗВО виділяють такі *форми організації навчання*:

– інституційна (очна – денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева);

– дуальна.

Форми навчання – це способи організації навчального процесу, що характеризуються певним порядком, режимом та часом проведення. Навчальний процес у ЗВО здійснюється у таких формах:

а) навчальні заняття (лекція; лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття; консультація);

б) самостійна робота;

в) практична підготовка;

г) контрольні заходи.

Методи навчання – це способи упорядкованої викладацької роботи і організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів щодо розв’язання навчально-виховних завдань. Метод виступає в навчанні як засіб реалізації єдності об’єктивної і суб’єктивної сторін навчального процесу, обумовлюючи його як педагогічне ціле. Об’єктивна і суб’єктивна сторони навчального процесу знайшли своє відображення в дидактичних цілях, головна з яких – засвоєння здобувачами вищої освіти основ наук і розвиток їхніх розумових здібностей. На досягнення цих цілей і спрямовані методи навчання. Як цілісне педагогічне явище метод навчання включає складові частини, структурні елементи. В дидактиці вони визначаються терміном «дидактичний прийом».

Метод характеризує спосіб навчальної роботи, всі її сторони, тоді як прийом вирішує конкретне, завершене завдання, яке є складовим усього комплексу завдань. Під дидактичним прийомом розуміють обумовлену методом конкретну дію викладача чи здобувача, яка має характер закінченості і веде до досягнення близької навчальної мети, вирішення окремого навчального завдання. Виділяють такі методи:

а) пояснювально-ілюстративні, або інформаційно-перцептивні: розповідь, лекція, пояснення, робота з підручником, демонстрування відеофільмів тощо;

б) репродуктивні (відтворення дій щодо застосування знань на практиці, діяльність за алгоритмом, програмування тощо);

в) проблемне викладання навчального матеріалу;

г) частково-пошуковий, або евристичний;

д) дослідницький метод (пізнавальне завдання студенти ставлять і вирішують самостійно);

е) інтерактивний.

Рекомендована література до теми: [1–2; 5–6].

**Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються
в результаті засвоєння теми**

Код	Програмні результати
ПР 9	Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави

Для повного засвоєння матеріалу теми виконайте завдання:

1. Вивчіть теоретичний матеріал.
2. Складіть конспект за таким планом:
 - 2.1. Види лекції, які використовуються в ЗВО.
 - 2.2. Методика викладання лекцій в ЗВО.
 - 2.3. Сучасні методи навчання.
3. Індивідуальні завдання:
 - а) проаналізуйте джерела літератури і запишіть ключові відмінності між поняттями «семінар», «лабораторне заняття», «практичне заняття»:

Загальна характеристика		
семінар	лабораторне заняття	практичне заняття

б) у довільній формі опишіть сутність інтерактивних методів навчання. Наведіть приклади.

Запитання для самоперевірки

1. Назвіть основні форми організації навчання в ЗВО України.
2. Перелічіть форми навчання в ЗВО.
3. Для чого потрібні методи навчання?
4. Які методи навчання відносять до традиційних?
5. Що ви розумієте під проблемним навчанням?
6. Назвіть сучасні інтерактивні методи навчання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Про освіту* : Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України : офіційний веб-сайт. – Електрон. дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2145-19> / (дата звернення : 01.09.2023). – Назва з екрана.

2. *Про вищу освіту*: Закон України № № 1556-VII від 01.07.2014 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України : офіційний веб-сайт. – Електрон. дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1556-18> / (дата звернення : 01.09.2023). – Назва з екрана.

3. *Болонський процес в Україні* : плюси та мінуси [Електронний ресурс] / Євроосвіта: веб-сайт. – Електрон. дані. – Режим доступу : <https://euroosvita.net/prog/print.php/prog/print.php?id=1682>. (дата звернення : 01.09.2023). – Назва з екрана.

4. *Класифікатор професій* [Електронний ресурс] / Міністерство економіки України : офіційний веб-сайт. – Електрон. дані. – Режим доступу : <https://www.me.gov.ua/Profession/List?lang=uk-UA&id=d4162ef8-2771-4ac5-99ef-1d4b6f5336af&tag=KlasifikatorProfesii-Poshuk>. (дата звернення : 01.09.2023). – Назва з екрана.

Інформаційні ресурси

5. Нормативна документація КНУБА – <https://www.knuba.edu.ua/navchalno-metodichna-diyalnist/navchalno-metodichnij-viddil/normativna-dokumentaciya-universitetu/>.

6. Спеціальності та освітні програми КНУБА – <https://www.knuba.edu.ua/specialty-and-educational-programs/>.

7. Бібліотека КНУБА – <https://library.knuba.edu.ua/>.

Навчально-методичне видання

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Методичні рекомендації
до виконання самостійної роботи
для здобувачів вищої освіти спеціальності
076 «Підприємництво та торгівля»
денної та заочної форм навчання

Укладачі: **Юдічева** Ольга Петрівна,
Самойленко Антоніна Анатоліївна

Випусковий редактор *Л. С. Тавлуй*
Комп'ютерне верстання *Д. М. Ніколаєвич*

Підписано до друку 17.06.2024. Формат 60 x 84_{1/16}
Ум. друк. арк. 1,16. Обл.-вид. арк. 1,25.
Електронний документ. Вид. № 63/III-24

Видавець і виготовлювач:
Київський національний університет будівництва і архітектури
Проспект Повітряних Сил, 31, Київ, Україна, 03037

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 808 від 13.02.2002